

ความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน และความคาดหวังประสิทธิผลการศึกษาในระบบการเรียน
การสอนออนไลน์ในทรศนะของนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
(The preparation of online learning and student's expectation for educational
effectiveness at Faculty of Management Science, Silpakorn University)

ณิกานต์ แก้วจันทร์¹ ธนินท์รัฐ รัตนพงศ์ภิญโญ²

¹ นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

² รองศาสตราจารย์ ดร. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึง 1) เพื่อศึกษาสภาพการเรียนการสอนออนไลน์ของกลุ่มตัวอย่าง 2) เพื่อศึกษาปัจจัยความพร้อมด้านผู้เรียนที่ส่งผลต่อการเรียนการสอนออนไลน์ 3) เพื่อศึกษาความพร้อมด้านการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการเรียนการสอนออนไลน์ 4) เพื่อศึกษาการเรียนการสอนออนไลน์ที่ส่งผลต่อความคาดหวังประสิทธิผลการศึกษา โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศ จำนวน 350 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามออนไลน์และแบบเอกสาร การวิเคราะห์ข้อมูลแสดงในรูปของ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression)

ผลการศึกษาพบว่า (1) กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านคุณภาพและประสบการณ์ของผู้สอนในการเรียนการสอนออนไลน์มากที่สุด (2) ความพร้อมด้านผู้เรียนส่งผลต่อการเรียนออนไลน์ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 (3) ความพร้อมด้านการเรียนการสอนออนไลน์ส่งผลต่อการเรียนการสอนออนไลน์ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 (4) การเรียนการสอนออนไลน์ส่งผลต่อความคาดหวังประสิทธิผลการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : การเรียนการสอนออนไลน์ ความพร้อมด้านการเรียนการสอน ความพร้อมด้านผู้เรียน ความคาดหวังประสิทธิผลการศึกษา

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) To study environment of Online learning of the samples 2) To study the preparation factors of student learning that affected to Online learning 3) To study preparation factors of teaching that affected to Online learning 4) To study Online learning that affected to expectation for educational effectiveness. Data was collected by online and document questionnaires from 350 individuals who studied at the Faculty of Management Science, Silpakorn university Phetchaburi IT Campus. The results were analyzed with various Descriptive statistics and shown in the forms of frequency, percentage, mean and standard deviation. Furthermore, Multiple regression was used for assumption testing.

The research results showed that (1) Most of the samples paid attention to the quality and experience of the instructor as the crucial composition of online learning (2) Preparation factors of student learning that affected to Online learning with a statistical significance level 0.05. (3) Preparation factors of teaching that affected to Online learning with a statistical significance level 0.05. (4) Online learning affected the expectation for educational effectiveness with a statistical significance level 0.05.

Keyword: online learning, preparation for learning, preparation for the learner, expectation for educational effectiveness

ความเป็นมาและความสำคัญ

เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 (Coronavirus Disease 2019) ซึ่งมีการพบแพร่ระบาดครั้งแรกจากเมืองอู่ฮั่น มณฑลหูเป่ย์ ประเทศจีน และเริ่มมีการแพร่ระบาดไปทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทย ส่งผลให้รัฐบาลได้ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินเพื่อแก้ไขสถานการณ์การแพร่ระบาดอย่างรวดเร็วที่สุด ทำให้เมื่อวันที่ 18 มีนาคม พ.ศ.2563 18 มีนาคม พ.ศ.2563 รัฐบาลได้ออกคำสั่งให้ปิดสถานศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบภายใต้สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องปิดการเรียนการสอนเป็นกรณีพิเศษ เพื่อเป็นการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสเนื่องจากมีจำนวนยอดผู้ติดเชื้อรายวันและยอดผู้ติดเชื้อสะสมภายในประเทศมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว (ณัฐพล ทิพย์สุวรรณ, 2563)

ผลจากคำสั่งปิดสถานศึกษาอย่างกะทันหัน ส่งผลให้อาจารย์และนักศึกษาภายในมหาวิทยาลัยที่ยังมีการเรียนการสอนอยู่ในขณะนั้น ต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนจากเดิมที่ต้องมีการเรียนภายในห้องและมีการเผชิญหน้าโดยตรง เป็นการเรียนการสอนออนไลน์แทนเพื่อลดการเผชิญหน้า เป็นผลให้การเรียนการสอนออนไลน์เป็นไปอย่างลำบากเนื่องจากการปรับรูปแบบการสอนอย่างกะทันหัน เนื่องจากมีนักศึกษาบางส่วนที่ต้องประสบปัญหาทางด้านความไม่พร้อมในการเรียนออนไลน์ อาทิเช่น ความไม่พร้อมทางด้านอุปกรณ์การเรียน (ธนพรรณ ททรัพย์ขนาดล, 2563) และมีนักศึกษาบางส่วนที่มีเพียงอุปกรณ์การสื่อสารเพียง

เครื่องเดียว ทำให้ไม่สามารถรองรับการทำงานเป็นระยะเวลานานได้ และมีความจำเป็นต้องขอออกจาก การเรียนการสอนก่อนหมดเวลา ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิทศน์ ฝักเจริญผล และคณะ ในหัวข้อเรื่อง ความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ภายใต้สถานการณ์ระบาดไวรัส COVID-19 ที่ได้กล่าวไว้ว่า ปัญหา ความขาดแคลนโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีเป็นอุปสรรคต่อการเรียนการสอนออนไลน์ หรือสถานที่พัก อาศัยไม่อำนวยความสะดวกต่อการเรียน ซึ่งพบว่านักศึกษาบางส่วนที่มีการเดินทางกลับภูมิลำเนาไม่สามารถ จัดการเสียงรบกวนจากภายนอกได้ (อรรถพล อนันตวรสกุล, 2563) ไม่ว่าจะเป็นเสียงรบกวนจากผู้ปกครอง สภาพแวดล้อมรอบข้าง ณ ช่วงเวลาขณะนั้น เช่น เสียงรถยนต์ เสียงนกร้อง หรือเสียงสนทนาจากด้านนอก ส่งผลให้นักศึกษาเสียสมาธิจากการเรียนได้ง่าย และรวมไปถึงความไม่เสถียรภาพของอินเทอร์เน็ต นักศึกษา บางส่วนไม่สามารถเรียนออนไลน์ได้เนื่องจากอัตราความเร็วของอินเทอร์เน็ตไม่อำนวย เกิดเป็นการสะดุดของ คำพูดหรือการสื่อสาร ทำให้ตามบางส่วนของเนื้อหาไม่ทัน ซึ่งอินเทอร์เน็ตมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งสำหรับการ เรียนการสอนออนไลน์ (เมษา พูลสวัสดิ์, 2559) นอกจากนี้ปัจจัยจากตัวนักศึกษาแล้วยังพบว่า อาจารย์บางส่วน ไม่มีความเข้าใจในการใช้โปรแกรมเพื่อการสื่อสาร และทางสถาบันไม่ได้มีการฝึกอบรมการใช้โปรแกรมมาก่อน หน้า ทำให้เมื่อมีนักศึกษาที่มีปัญหาทางด้านการใช้งานอาจารย์ไม่สามารถแก้ไขปัญหา หรือตอบข้อสงสัยได้ (วิทศน์ ฝักเจริญผล, 2563) นอกจากนี้ปัจจัยดังกล่าวแล้วการเรียนการสอนออนไลน์มีความจำเป็นต้องอาศัยความ ร่วมมือระหว่างผู้เรียนและผู้สอนมากขึ้น เนื่องจากพบว่า การเรียนออนไลน์มีความจำเป็นต้องเพิ่มความสนใจ มากกว่าการเรียนในชั้นเรียน เนื่องจากนักศึกษามีสิ่งรบกวนสมาธิมากขึ้น

ดังนั้นทางผู้วิจัยทำจึงอยากศึกษาถึงความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน และความคาดหวัง ประสิทธิภาพการศึกษาในระบบการเรียนการสอนออนไลน์ในทัศนะของนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากรเพื่อนำไปสู่การพัฒนาารูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์ให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการเรียนการสอนออนไลน์ของกลุ่มตัวอย่าง
2. เพื่อศึกษาปัจจัยความพร้อมด้านผู้เรียนที่ส่งผลต่อการเรียนการสอนออนไลน์
3. เพื่อศึกษาความพร้อมด้านการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการเรียนการสอนออนไลน์
4. เพื่อศึกษาการเรียนการสอนออนไลน์ที่ส่งผลต่อความคาดหวังประสิทธิผลทางการศึกษา

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 2-4 คณะวิทยาการจัดการของมหาวิทยาลัย ศิลปากรวิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี คำนวณขนาดตัวอย่างตามสูตรทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, 1973) ที่ระดับ ความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และค่าความคลาดเคลื่อนที่ระดับร้อยละ ± 5 ได้ขนาดตัวอย่าง 350 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เป็นการศึกษาถึงความคาดหวังประสิทธิผลการศึกษาผ่านการเรียนการสอนออนไลน์ โดยศึกษาจากด้านความพร้อมผู้เรียนและความพร้อมด้านการเรียนการสอน

ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้วิจัยใช้พื้นที่การศึกษา คือ นักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

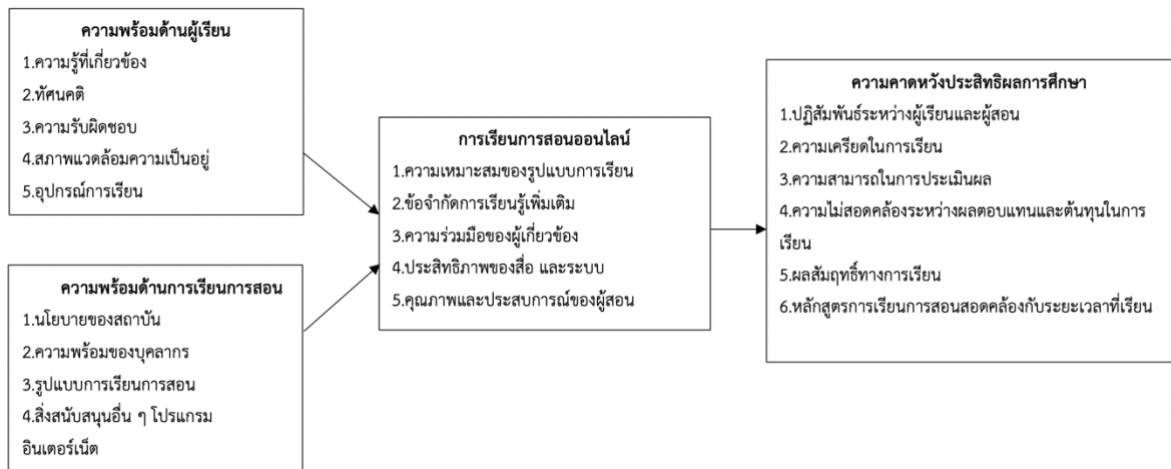
ขอบเขตด้านเวลา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ดำเนินการตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2563 – ธันวาคม 2563 รวมเป็นระยะเวลา 5 เดือน

สมมติฐานการวิจัย

1. ความพร้อมด้านผู้เรียนส่งผลต่อการเรียนการสอนออนไลน์
2. ความพร้อมด้านการเรียนการสอนส่งผลต่อการเรียนการสอนออนไลน์
3. การเรียนการสอนออนไลน์ส่งผลต่อความคาดหวังประสิทธิผลการศึกษา

กรอบแนวคิดการวิจัย

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ความพร้อมด้านผู้เรียน หมายถึง การเตรียมความพร้อมทางด้านผู้เรียนที่จะส่งผลต่อการเรียนการสอนออนไลน์ ประกอบด้วย อุปกรณ์การเรียนที่จำเป็นอย่างมากสำหรับการเรียน เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ โน้ตบุ๊ก หรือเครื่องแท็บเล็ต ความรู้ที่เกี่ยวข้องในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ สภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ ทักษะคิดและความรับผิดชอบ (ภูมิศรีธัญญ์ ทองเปลือยมนาค, 2563)

ความพร้อมด้านการเรียนการสอน คือ ความพร้อมของสถานศึกษารวมถึงตัวคุณครูที่จะส่งผลต่อการเรียนการสอนออนไลน์ ประกอบด้วย นโยบายของทางสถาบันที่ใช้เป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาหรือดำเนินงานสำหรับการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเรียนการสอน ความพร้อมของบุคลากร รูปแบบการเรียนการสอน สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของ Skinner ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนต้องเน้นนำเสนอสิ่งเร้า

มีการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง มีการเสริมแรง หรือให้รางวัล เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจและอยากเรียนรู้ (Skinner, 1974; อ้างถึงใน วัชรพล วิบูลยศรีน,2556,น.54)

การเรียนการสอนออนไลน์ หมายถึง การศึกษาเรียนรู้ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตหรืออินทราเน็ตโดยที่เนื้อหาของบทเรียน ประกอบด้วย ข้อความ รูปภาพ เสียง วิดีโอ และมัลติมีเดียอื่น ๆ จะถูกส่งไปยังผู้เรียนผ่าน Web Browser โดยผู้เรียนและผู้สอน สามารถติดต่อหรือปรึกษา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันได้ โดยสามารถทำได้เช่นเดียวกับการเรียนในชั้นเรียนปกติ ซึ่งมีความจำเป็นที่จะต้องมีการอาศัยเครื่องมือเข้ามาช่วยในการติดต่อสื่อสารที่ทันสมัย เช่น e-mail, web-board, chat, social network เป็นต้น ซึ่งจะประกอบด้วย ความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอน ข้อจำกัดการเรียนรู้เพิ่มเติม ความร่วมมือของผู้ที่เกี่ยวข้อง ประสิทธิภาพของสื่อและระบบ และคุณภาพและประสบการณ์ของผู้สอน (ถนอมพร เลหาจรัสแสง, 2545)

ความคาดหวังประสิทธิผลการศึกษา คือ ความคาดหวังต่อการกระทำหรือสถานการณ์ว่าเป็นการคาดการณ์ล่วงหน้าถึงอนาคตที่ดี (Clay. 1988:252 อ้างถึง ชวนพิศ สูงเทิง ,2557) โดยเป็นผลมาจากการประสบการณ์ที่ได้รับจากการเรียนการสอนออนไลน์ โดยกำหนดแนวทางที่ต้องการหรือสิ่งที่ต้องการหลังจากการเรียนการสอน โดยพิจารณาจากผลที่ได้จากการวัดด้านต่าง ๆ ประกอบกับหลักฐานด้านอื่นที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการใช้วิจารณ์ญาณและความรู้สึกนึกคิดของผู้ประเมินมาประกอบในการตัดสินใจ (Ebel and Frisbie1986 : 13 อ้างถึง ศุภชัย เหมือนโพธิ์, 2559) ประกอบด้วยปัจจัยด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอน ความเครียดในการเรียน ความสามารถในการประเมินผล ความไม่สอดคล้องระหว่างผลตอบแทนและต้นทุนในการเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และหลักสูตรการเรียนการสอนสอดคล้องกับระยะเวลาที่เรียน

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณในเรื่อง ความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน และความคาดหวังประสิทธิผลการศึกษาในระบบการเรียนการสอนออนไลน์ในทรรศนะของนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เป็นการสุ่มที่สมาชิกที่สมาชิกทุกหน่วยของประชากรมีจำนวนไม่มากนัก แต่มีโอกาสอย่างเท่าเทียมกัน และเป็นอิสระจากกันที่จะได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง สมาชิกของกลุ่มตัวอย่างใดของประชากรมาเป็นตัวอย่างก็ไม่แตกต่างกัน และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาที่ได้เคยได้รับประสบการณ์การเรียนการสอนออนไลน์

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 2-4 คณะวิทยาการจัดการของมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี คำนวณขนาดตัวอย่างตามสูตรทาโร่ ยามาเน่ (Yamane,1973) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และค่าความคลาดเคลื่อนที่ระดับร้อยละ ± 5 ได้ขนาดตัวอย่าง 350 คน

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ มีดังนี้

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร หนังสือ วารสาร แนวคิด ทฤษฎี และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมา กำหนดโครงสร้างแบบสอบถาม นำแบบสอบถามฉบับร่างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมาเสนอ ต่ออาจารย์ที่ปรึกษารวมทั้ง

ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิในคณะวิทยาการจัดการ หลังจากนั้นนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์แล้ว นำไปทดลองใช้กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ตัวอย่าง ในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อทดสอบหาความเชื่อมั่น (Reliability) ซึ่งค่าที่ได้ไม่ควรต่ำกว่า 0.70 จึงจะถือว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่น (ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และอัจฉรา ชำนิประศาสน์, 2547) จากการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Alpha Coefficient) ความพร้อมด้านผู้เรียนเท่ากับ 0.858 ความพร้อมด้านการเรียนการสอน เท่ากับ 0.799 การเรียนการสอนออนไลน์ เท่ากับ 0.849 ความคาดหวังประสิทธิผลการศึกษา เท่ากับ 0.851 ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับอยู่ที่ 0.952 ดังนั้นแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นในระดับที่ยอมรับได้ จึงสามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเป็นผู้ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มเป้าหมายผ่านทางจดหมาย และทางออนไลน์ (Google Documents) และได้รับคืนเป็นจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 350 ตัวอย่าง หลังจากกลุ่มตัวอย่างได้ตอบแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยจึงนำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

วิธีวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

งานวิจัยนี้หลังจากได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาแล้วจะทำการตรวจสอบเพื่อให้คะแนนและทำการประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 2 ส่วน

1. การวิเคราะห์สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) ในการวิเคราะห์ข้อมูลของความพร้อมทางด้านผู้เรียนที่ส่งผลต่อการเรียนการสอนออนไลน์
ความพร้อมด้านการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการเรียนการสอนออนไลน์
การเรียนการสอนออนไลน์ส่งผลต่อความคาดหวังประสิทธิผลการศึกษา

ผลการวิจัย

แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 สภาพการเรียนการสอนออนไลน์ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความสำคัญการเรียนการสอนออนไลน์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากโดยที่ให้ความสำคัญกับด้านคุณภาพและประสบการณ์ของผู้สอนมากที่สุด ($\bar{X} = 4.19$, $SD = 0.45$) รองลงมาคือด้าน ความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.05$, $SD = 0.50$) ด้านประสิทธิภาพของสื่อและระบบ ($\bar{X} = 3.62$, $SD = 0.54$) ด้านข้อจำกัดการเรียนรู้เพิ่มเติม ($\bar{X} = 3.47$, $SD = 0.66$) ด้านความร่วมมือของผู้ที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 3.62$, $SD = 0.71$) ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ความพร้อมด้านผู้เรียน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความสำคัญต่อความพร้อมด้านผู้เรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยให้ความสำคัญด้านอุปกรณ์การเรียนมากที่สุด ($\bar{X} = 3.81$, $SD = 0.48$) รองลงมาคือ ด้านความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.79$, $SD = 0.49$) ด้านทัศนคติ ($\bar{X} = 3.79$, $SD = 0.59$) ด้านสภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ ($\bar{X} = 3.55$, $SD = 0.73$) ด้านความรู้ที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 2.86$, $SD = 0.88$) ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 ความพร้อมด้านการเรียนการสอน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความสำคัญความพร้อมด้านการเรียนการสอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยให้ความสำคัญด้านสิ่งสนับสนุนอื่น ๆ เช่น โปรแกรม อินเทอร์เน็ตมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$, $SD = 0.61$) รองลงมาคือ ด้านนโยบายของสถาบัน ($\bar{X} = 4.44$, $SD = 0.46$) ด้านความพร้อมของบุคลากร ($\bar{X} = 3.98$, $SD = 0.56$) ด้านรูปแบบการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.63$, $SD = 0.54$) ตามลำดับ

ส่วนที่ 4 ความคาดหวังและประสิทธิผลทางการศึกษา พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญต่อความคาดหวังประสิทธิผลการศึกษาอยู่ในระดับมาก โดยให้ความสำคัญกับ ด้านหลักสูตรการเรียนการสอนสอดคล้องกับระยะเวลาที่เรียนมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$, $SD = 0.49$) รองลงมาคือ ด้านความไม่สอดคล้องระหว่างผลตอบแทนและต้นทุนในการเรียน ($\bar{X} = 3.78$, $SD = 0.88$) ด้านความสามารถในการประเมินผล ($\bar{X} = 3.69$, $SD = 0.583$) ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ($\bar{X} = 3.37$, $SD = 0.56$) ด้านความเครียดในการเรียน ($\bar{X} = 2.66$, $SD = 0.94$) ตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ความพร้อมทางด้านผู้เรียน ที่ส่งผลต่อการเรียนการสอนออนไลน์

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ ความพร้อมทางด้านผู้เรียน ที่ส่งผลต่อการเรียนการสอนออนไลน์

ความพร้อมทางด้านผู้เรียน	B	Std. Error	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่	1.593	0.240		6.639	0.000
สภาพแวดล้อมความเป็นอยู่	0.148	0.041	0.295	3.584	0.000
ความรับผิดชอบ	0.131	0.066	0.176	1.994	0.048
อุปกรณ์การเรียน	0.205	0.053	0.269	3.846	0.000
ความรู้ที่เกี่ยวข้อง	0.092	0.037	0.221	2.520	0.013
F-value = 30.942					
Adjusted R ² = 0.502 Durbin-Watson = 1.468					

จากตารางที่ 2 ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ผลการทดสอบค่า Durbin-Watson เท่ากับ 1.468 ซึ่งอยู่ระหว่าง 1.5 ถึง 2.5 แสดงว่าค่าความคาดเคลื่อนเป็นอิสระต่อกัน ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ปรับค่าแล้ว

(Adjusted R²) มีค่าเท่ากับ 0.502 แสดงว่า ความพร้อมทางด้านผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วม สามารถอธิบายความผันแปรของการเรียนการสอนออนไลน์ ได้ร้อยละ 50.2 การทดสอบค่าสถิติ t-test ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ตัวแปรอิสระมีเพียง 4 ตัวแปร ได้แก่ สภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ ความรับผิดชอบ อุปกรณ์การเรียน และความรู้ที่เกี่ยวข้อง ส่งผลต่อการเรียนการสอนออนไลน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 2 ความพร้อมด้านการเรียนการสอน ที่ส่งผลต่อการเรียนการสอนออนไลน์

ตารางที่ 3 ความพร้อมด้านการเรียนการสอน ที่ส่งผลต่อการเรียนการสอนออนไลน์

ความพร้อมด้านการเรียนการสอน	B	Std. Error	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่	2.014	0.173		11.673	0.000
รูปแบบการเรียนการสอน	0.454	0.047	0.664	9.643	0.000
F-value = 92.986					
Adjusted R ² = 0.436			Durbin-Watson = 1.550		

จากตารางที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ผลการทดสอบค่า Durbin-Watson เท่ากับ 1.550 ซึ่งอยู่ระหว่าง 1.5 ถึง 2.5 แสดงว่าค่าความคาดเคลื่อนเป็นอิสระต่อกัน ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ปรับค่าแล้ว (Adjusted R²) มีค่าเท่ากับ 0.436 แสดงว่าความพร้อมด้านการเรียนการสอน สามารถอธิบายความผันแปรของการเรียนการสอนออนไลน์ ได้ร้อยละ 43.6 การทดสอบด้วยค่าสถิติ t-test ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่าตัวแปรอิสระมีเพียง 1 ตัวแปร คือ รูปแบบการเรียนการสอน ส่งผลต่อการเรียนการสอนออนไลน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 3 การเรียนการสอนออนไลน์ ที่ส่งผลต่อความคาดหวังประสิทธิผลการศึกษา

ตารางที่ 4 การเรียนการสอนออนไลน์ ที่ส่งผลต่อความคาดหวังประสิทธิผลการศึกษา

ความคาดหวังประสิทธิผลการศึกษา	B	Std. Error	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่	1.363	0.000		7.947	0.000
ความร่วมมือของผู้ที่เกี่ยวข้อง	0.280	0.036	0.480	7.723	0.000
ประสิทธิภาพของสื่อและระบบ	0.358	0.048	0.466	7.503	0.000
F-value = 90.095					
Adjusted R ² = 0.600			Durbin-Watson = 1.824		

จากตารางที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ผลการทดสอบค่า Durbin-Watson เท่ากับ 1.824 ซึ่งอยู่ระหว่าง 1.5 ถึง 2.5 แสดงว่าค่าคาดเคลื่อนเป็นอิสระต่อกัน ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ปรับค่าแล้ว (Adjusted R²) มีค่าเท่ากับ 0.600 แสดงว่าการเรียนการสอนออนไลน์ สามารถอธิบายความผันแปรของความคาดหวังประสิทธิผลการศึกษาได้ร้อยละ 60.00 การทดสอบด้วยค่าสถิติ t-test ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่าตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัวแปร ได้แก่ ความร่วมมือของผู้ที่เกี่ยวข้อง ประสิทธิภาพของสื่อและระบบ ส่งผลความคาดหวังประสิทธิผลการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

สรุปผลการวิจัย

1. จากการศึกษาพบว่า สภาพการเรียนการสอนออนไลน์ของกลุ่มตัวอย่าง ได้ให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านคุณภาพและประสบการณ์ของผู้สอนในการเรียนการสอนแบบออนไลน์มากที่สุด
2. จากการศึกษาปัจจัยความพร้อมด้านผู้เรียนที่ส่งผลต่อการเรียนการสอนออนไลน์ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05
3. จากการศึกษาความพร้อมด้านการเรียนการสอนออนไลน์ที่ส่งผลต่อการเรียนการสอนออนไลน์ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05
4. จากการศึกษาการเรียนการสอนออนไลน์ที่ส่งผลต่อความคาดหวังประสิทธิผลการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการทดสอบสมมติฐานซึ่งสามารถอธิบายผลได้ดังนี้

1. สภาพแวดล้อมการเรียนการสอนออนไลน์ ผลที่ได้รับจากการวิจัยพบว่า อุปสรรคการเรียนเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลต่อการเรียนการสอน ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิทัศน์ ผักเจริญผล และคณะ (2563) ในหัวข้อเรื่องความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ภายใต้สถานการณ์ระบาดไวรัส COVID-19 ที่ได้กล่าวไว้ว่า ปัญหาความขาดแคลนโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากยังมีนักเรียนบางส่วนขาดปัจจัยพื้นฐานในการเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์
2. ปัจจัยความพร้อมด้านผู้เรียนที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอน ผลที่ได้รับจากการวิจัยพบว่า ปัจจัยความพร้อมที่ส่งผลต่อการเรียนการสอน ตามสมมติฐานที่วางไว้คือ ความพร้อมทางด้านผู้เรียนสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนพรรณ ททรัพย์ขนาดล เรื่อง ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อจัดการเรียนการสอนบนเรียนออนไลน์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา (2554) ซึ่งได้กล่าวไว้ว่า ปัจจัยด้านผู้เรียนมีผลต่อการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในด้าน เนื้อหา บทเรียน รูปแบบการปฏิบัติ การจัดการเรียนการสอน คุณภาพการใช้สื่อและอุปกรณ์ในการเรียนและการวัดประเมินผล
3. ปัจจัยความพร้อมด้านการเรียนการสอน สมมติฐาน ความพร้อมทางการเรียนการสอน มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ จีรศักดิ์ ทองปรีชา (2563) ซึ่งได้กล่าวไว้ว่า การปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ส่งผลให้สถานศึกษาและอาจารย์จำเป็นต้องปรับแผนการเรียนการสอน

เพื่อให้นักเรียนสะดวกต่อการเรียน และสามารถเข้าถึงบทได้เรียนทั้งในรูปแบบออฟไลน์และออนไลน์ ซึ่งยังมีอาจารย์บางส่วนที่ไม่มีความรู้ความเข้าใจในด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่จะนำมาประกอบการเรียนการสอนผ่านทางอินเทอร์เน็ต

4. การเรียนการสอนที่ส่งผลต่อความคาดหวังประสิทธิผลการศึกษาในระบบการเรียนการสอนออนไลน์ ผลที่ได้จากการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคาดหวังในด้านประสิทธิภาพของสื่อและระบบมากที่สุด เนื่องจากหากสื่อมีความเหมาะสมจะช่วยให้การเรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรชาติ อัจทรัพย์ (2558) ซึ่งได้กล่าวในเรื่องของประสิทธิภาพของสื่อการเรียนการสอนไว้ว่า หากสื่อมีประสิทธิภาพในด้านช่วยเสริมการสอนจะทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น เนื้อหาภายในวิดีโอมีความครอบคลุม มีความเหมาะสม จะช่วยทำให้การเรียนมีความสะดวกมากขึ้น เปรียบเทียบระหว่างสื่อกลางคือวิดีโอการเรียนการสอนกับช่องทางเรียนการสอนออนไลน์ หากช่องทางของสื่อและระบบมีประสิทธิภาพจะช่วยให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างง่ายและสะดวกมากขึ้น อีกทั้งยังสอดคล้องกับบทความวิชาการของ ยืน ภู่วรรณ (2563) การเรียนการสอนออนไลน์เป็นเทคโนโลยีที่สามารถรวมกลุ่มคนจำนวนมากและอาศัยอยู่ต่างสถานที่ให้สามารถทำกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันได้ผ่านทางอินเทอร์เน็ตเสมือนการพูดคุยกันตามปกติ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการศึกษาวิจัย

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการเรียนการสอนออนไลน์และความคาดหวังประสิทธิผลการศึกษา

1. ความพร้อมด้านผู้เรียน

จากการศึกษาพบว่าความพร้อมของผู้เรียน ปัจจัยด้านอุปกรณ์การเรียนสำคัญมากที่สุด เนื่องจากเกี่ยวข้องโดยตรงกับการเรียน ซึ่งหากนักศึกษามีอุปกรณ์ที่เพียงพอต่อการเรียนก็จะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนมากยิ่งขึ้น โดยรวมไปถึงความพร้อมทางด้านทัศนคติและเคหสถาน ซึ่งหากผู้เรียนมีความพร้อมในทุกด้านก็จะส่งผลให้การเรียนการสอนออนไลน์ไม่ต่างจากการเรียนในชั้นเรียนปกติ

2. ความพร้อมทางด้านการเรียนการสอน

เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเรียนการสอนกะทันหัน ส่งผลให้ทางมหาวิทยาลัยยังขาดความพร้อมทางด้านโปรแกรมการสื่อสารที่จะรองรับการใช้งานเป็นเวลานาน หรือกลุ่มคนจำนวนมาก ซึ่งหากขณะนั้นทางมหาวิทยาลัยมีมาตรการรองรับการแก้ไขปัญหาดังกล่าวก็จะเป็นการลดความเครียดให้กับตัวผู้เรียนและผู้สอน โดยขณะที่มีคำสั่งปิดมหาวิทยาลัยจากกระทรวงศึกษาธิการทำให้ทั้งตัวคณาจารย์และนักศึกษายังไม่คุ้นเคยกับการใช้งาน อาจเกิดข้อผิดพลาดและไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้

3. การเรียนการสอนออนไลน์

การเรียนการสอนออนไลน์ เป็นการเรียนการสอนที่มีรูปแบบคล้ายคลึงกับการเรียนภายในชั้นเรียนปกติ แต่มีมุมมองที่แตกต่างกันไป การเรียนการสอนออนไลน์ทำให้สามารถนักศึกษาสามารถศึกษาได้แม้อาศัยอยู่ที่เคหสถาน ทั้งยังสามารถพูดคุยโต้ตอบกับอาจารย์ได้โดยตรง มีโปรแกรมรองรับการส่งงานทำให้นักศึกษามีความมั่นใจว่าส่งถึงอาจารย์ผู้สอน แต่มีผลเสียในด้านอินเทอร์เน็ต หากขณะนั้นสัญญาณเกิดขัดข้อง

ก็จะทำให้การสื่อสารมีความผิดพลาดหรือเรียนไม่เข้าใจในเนื้อหาส่วนนั้น ดังนั้นควรมีการบันทึกการเรียนการสอนในแต่ละครั้งเพื่อให้นักศึกษาสามารถศึกษาย้อนหลังได้หากเกิดข้อผิดพลาดทางระบบ

ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

1. จากกรณีการศึกษาครั้งนี้โดยใช้การศึกษาแบบเชิงปริมาณ ทำให้อาจขาดรายละเอียดในตัวปัจจัยต่าง ๆ เพิ่มเติม ที่อาจส่งผลต่อการเรียนการสอนออนไลน์ ดังนั้นควรทำการศึกษาด้วยการวิจัยแบบเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อให้ได้รับทราบผลวิจัยในลักษณะของการอธิบายด้วยเหตุและผลของการศึกษาในแต่ละประเด็นมากขึ้น

2. จากการศึกษาครั้งนี้โดยกำหนดขอบเขตกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการเพื่อให้สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้อย่างชัดเจนมากที่สุด ดังนั้นการศึกษาครั้งถัดไปควรมีการขยายขอบเขตการศึกษานอกเหนือจากคณะวิทยาการจัดการ เช่น ทำการศึกษาเปรียบเทียบกับคณะวิชาอื่นๆ เนื่องจากแต่ละคณะมีการเรียนการสอนที่แตกต่างกันออกไป เพื่อเป็นศึกษาความความหวังจากผลการศึกษาที่จะได้จากเรียนออนไลน์ให้ตรงกับความต้องการของนักศึกษามากที่สุด

3. ควรมีการศึกษาประเด็นอื่นเพิ่มเติมนอกเหนือจากงานวิจัยเรื่องนี้ เช่น ผลกระทบจากการเรียนการสอนออนไลน์ หรือระดับความเครียดจากการเรียนผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์

บรรณานุกรม

ชวนพิศ สูงเทิง. 2557. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความคาดหวังในการจัดสวัสดิการของคณาธิการในเขตองค์การบริหาร ส่วนตำบลท่าค้อ อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

จิรกิติ ทองปรีชา. (2562). การบริหารจัดการเรียนการสอน ภายใต้สถานการณ์ COVID – 19 ระดับมัธยมศึกษาพื้นที่โรงเรียนนวมิธีธรรมสาริต เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร, มหาวิทยาลัยรามคำแหง

จักรกฤษณ์ โปตาพล. (2563). การจัดการเรียนรู้ออนไลน์: วิธีที่เป็นไปทางการศึกษา. มหามงกุฎราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ณัฐพล ทีปสุวรรณ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ. (2563).ให้สถานศึกษาในสังกัดและในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการปิดเรียน. สืบค้นเมื่อ 12 กันยายน พ.ศ.2563 จากเว็บไซต์ :

<https://moe360.blog/2020/03/17/ศธ-สั่งสถานศึกษาทั่วประเทศ/>

ถนอมพร เลหาจรัสแสง. (2545). **Designing e-Learning หลักการออกแบบและการสร้างเว็บเพื่อการเรียนการสอน** (พิมพ์ครั้งที่1). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

บุญชม ศรีสะอาด. (2553). **การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 8)**. กรุงเทพฯ: สุวีริสาสน์

ภูมิศรีณย์ ทองเลี่ยมนาค. (2563). **การเตรียมความพร้อมสำหรับการศึกษาในยุค COVID-19 ยิ่งจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับประเด็นความเหลื่อมล้ำและทรัพยากรผู้เรียน**. กองทุนเสมอภาคทางการศึกษา

เมษา พูลสวัสดิ์ . (2559). **การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การสื่อสารข้อมูลและเครือข่ายคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2**. วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

เมธาวี จำเนียรและกรกฎ จำเนียร. **วารสารราชพฤกษ์ ประโยชน์ ปัญหา แนวทางแก้ไขการใช้สื่อออนไลน์ในการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพของโรงเรียนในจังหวัดนครศรีธรรมราช, 2561(3), 113-221**

ยีน ภู่วรรณ. (2563). **ตามไปดูโควิด-19 จะพลิกโลกการศึกษาอย่างไร**. สืบค้นเมื่อ 4 สิงหาคม 2563 จากเว็บไซต์ : <https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/877251>

ธนพรรณ ทรัพย์ขนาดล. **ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนบทเรียนออนไลน์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. 2554(4), 652-666**

ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และอัจฉรา ชำนิประศาสน์, 2547. **ระเบียบวิธีการวิจัย**. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดีการพิมพ์

วรรัตน์ บุญเรืองจักร. **การบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการรัฐกิจ. 2559(2), 204-330**

วิทัศน์ ฝักเจริญผล. **ความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ภายใต้สถานการณ์ระบาดไวรัส Covid- 19. 2563(4), 44-61**

วัชรพล วิบูลยศรีน. (2556). **นวัตกรรมและสื่อการเรียนการสอนภาษาไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 5. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศุภชัย เหมือนโพธิ์. **การพัฒนาผลสัมฤทธิ์และความสนใจทางการเรียนโดยใช้เทคนิคผู้เรียนประเมินตนเอง. 2559(2), 139-156**

สุธิดา พานิชกิจโกศลกุล. (2556). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน. สืบค้นเมื่อ 23 มิถุนายน 2563, จากเว็บไซต์ :

http://thesis.swu.ac.th/swuthesis/App_Beh_Sci_Res/Sutida_P.pdf

สมชาย วรภิเษมสกุล. (2554). ระเบียบวิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. อยุธยา : อักษรศิลป์การพิมพ์.

สุรชาติ อาจทรัพย์และศิริประภา ชันคำ. ประสิทธิภาพการเรียรการสอนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ด้วยโปรแกรมสำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการกีฬา (กรณีศึกษาวิชา วกกพ 217 การนำเสนอสารสนเทศทางการกีฬา ปีการศึกษา 2556). 2558(2) 81-89

อรรถพล อนันตวรสกุล. (2563). คิดใหม่ ทำใหม่ กับการเรียนการสอนออนไลน์ในช่วง COVID-19.

สืบค้นเมื่อ 14 มิถุนายน 2563, จากเว็บไซต์ : <https://www.chula.ac.th/news/29739/>